

RICHTLIJN NR. V004 MARGINALE ZELFSTANDIGEN

Het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

Vast te stellen de gewijzigde invulling van richtlijn nr. V004 Marginale zelfstandigen

Artikel I

Richtlijn nr. V004 wordt als volgt ingevuld:

Inleiding

Volgens constante jurisprudentie is het bijstandsgerechtigden met volledige arbeidsverplichtingen toegestaan om zelfstandige werkzaamheden van bescheiden omvang te verrichten. Door het Ministerie van SZW zijn destijds voorwaarden geformuleerd waaraan men moet voldoen om de uitkeringsrechten niet in gevaar te laten komen. Om onbedoelde effecten te voorkomen is het zinvol om voor zelfstandige werkzaamheden op bescheiden schaal richtlijnen op te stellen.

Bescheiden schaal

Bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten zonder dat sprake is van zelfstandigheid zijn toegestaan als het gaat om werkzaamheden van bescheiden omvang. Hieronder wordt verstaan dat de feitelijke werkzaamheden van de bijstandsgerechtigde, en mogelijke partner, in zijn totaliteit maximaal 780 uur per jaar bedragen. Indien de zelfstandige activiteiten zich ontwikkelen tot een meer dan bescheiden omvang, dienen ze tot deze proporties te worden teruggebracht of kan, bij gebleken levensvatbaarheid, de belanghebbende een beroep doen op de startersfaciliteiten ingevolge het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004). De belanghebbende moet volledig reëel beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt. Deze verplichting wordt onvoorwaardelijk opgelegd. De artikelen 9 en 10 van de WWB zijn dus onverkort van toepassing.

Toestemming vragen

Belanghebbenden die in bescheiden omvang werkzaamheden voor eigen rekening en risico gaan uitvoeren, moeten hiervan de afdeling Werk en Inkomen in kennis stellen. Dit is nodig omdat:

1. aan de hand van de criteria beoordeeld moet worden of er inderdaad sprake is van een bescheiden omvang;
2. aan de zelfstandige activiteiten voorwaarden gesteld moeten worden;

3. nauwkeurige afspraken gemaakt moeten worden over de verantwoording en verrekening van verdiensten.

Voorwaarden:

De belanghebbende die wil bijklussen moet voldoen aan de volgende regels:

1. de belanghebbende moet als werkzoekende ingeschreven staan en blijven bij het UWV WERKbedrijf;
2. de belanghebbende moet volledig beschikbaar zijn voor arbeid in loondienst, de zelfstandige activiteiten mogen geen belemmering zijn om werk in loondienst te aanvaarden;
3. de belanghebbende moet actief solliciteren, werken aan een structurele oplossing, klussen zijn vaak incidenteel;
4. de belanghebbende moet gebruik maken van een aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling;
5. de belanghebbende moet algemeen geaccepteerde arbeid aanvaarden;
6. de belanghebbende krijgt toestemming om tijdelijk zelfstandige activiteiten te verrichten. Voor de duur van in beginsel een half jaar wordt vastgelegd om welke activiteiten het gaat, hoe ze plaatsvinden en waar deze plaatsvinden;
7. de belanghebbende mag niet meer dan maximaal 65 uur per maand aan zelfstandige activiteiten besteden, omdat er anders sprake is van een hoofdtak en men steeds moeilijker een baan zal aanvaarden. Indien beide partners deelnemen aan de activiteiten als zelfstandige mag het totaal van de in de onderneming gewerkte arbeidstijd ook niet meer bedragen dan 65 uur gemiddeld op maandbasis;
8. er moet worden voldaan aan de wettelijk gestelde vestigingsvereisten. Dit betekent dat de zelfstandige activiteit (iedereen is verplicht om zich in te schrijven op grond van de Handelsregisterwet) ingeschreven moet staan in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel en zal men niet op enige wijze in strijd handelen met wet- en regelgeving (o.a. bestemmingsplan, vergunningsvereisten, etc);
9. de bedrijfskosten moeten in een reële verhouding tot de omzet staan;
10. de belanghebbende moet zelfstandige werkzaamheden snel kunnen beëindigen en geen langdurige verplichtingen of contracten aangaan;
11. de belanghebbende dient een goede boekhouding/administratie te voeren voor fiscus en gemeente;
12. de belanghebbende dient de in de branche gebruikelijke prijzen of tarieven te hanteren in verband met concurrentievervalsing.

Overige voorwaarden

13. de belanghebbende kan als marginaal zelfstandige geen beroep doen op een voorbereidingskrediet en op begeleiding (dit kan alleen in een voorbereidingstraject of de prestartfase);
14. de belanghebbende kan geen bedrijfskrediet verkrijgen; alleen als echte starter/zelfstandige.

Gebruikelijke prijzen

De marginale zelfstandige moet normale, branchegebruikelijke marktprijzen hanteren en geen extreem hoge bedrijfskosten zoals met name promotie- en reclamekosten opvoeren. Daarnaast moet het ondernemen een

inkomen opleveren. Bij het hanteren van de inkomstenkorting wordt uitgegaan van de gebruikelijke prijzen en kosten.

Boekhouding

Om de inkomsten uit zelfstandige arbeid van bescheiden omvang te kunnen vaststellen, moet de belanghebbende een deugdelijke boekhouding voeren.

De fiscus accepteert de boekhouding van deze categorie “zelfstandigen” wanneer uit deze boekhouding de inkomsten en uitgaven kunnen worden afgeleid. Een boekhouding opgesteld door een deskundige boekhouder is niet persé noodzakelijk. Uitgangspunt is dat vermelde bedragen controleerbaar zijn.

Daarnaast moeten de opgevoerde onkosten in verhouding staan tot de te verwerven inkomsten. Bij een negatief bedrijfsresultaat kan nimmer aanvullende bijstand worden verstrekt.

Wat hoort bij een administratie

In principe kan gesteld worden dat alle gegevens over de onderneming die vastgelegd zijn op papier of elektronische vorm behoren tot een administratie.

Enkele, niet limitatieve, voorbeelden zijn:

- kasboek, dus ook aantekeningen en kassabonnen
- in- en verkoopboek
- ontvangen facturen en kopieën van verzonden facturen (tevens BTW verplichting)
- bank- en giro afschriften
- contracten, overeenkomsten en alle andere afspraken
- agenda's en afsprakenboeken
- software en databestanden

Voor de BTW dient uit de administratie duidelijk te blijken hoeveel BTW er afgedragen moet worden. Dit betekent in de praktijk dat alle uitgaven, inkomsten, ontvangen en verzonden facturen en het privé gebruik van goederen en diensten, per tijdvak overzichtelijk bijgehouden dienen te worden. Deze overzichten dienen ter beschikking gesteld te worden aan de Belastingdienst. De afdeling Werk en Inkomen kan deze overzichten uiteraard ook gebruiken om de daadwerkelijke inkomsten te controleren en indien noodzakelijk in mindering te brengen op de uitkering.

Dus als een marginale ondernemer een BTW nummer heeft kan hem dan reeds de verplichting opgelegd worden de door de Belastingdienst verlangde stukken in kopie te zenden naar de afdeling Werk en Inkomen.

Tevens dient er een urenadministratie bijgehouden te worden van die uren die de ondernemer en zijn (fiscale) partner aan de onderneming besteden. Namelijk de zelfstandigenaftrek en de meewerkaftrek zijn afhankelijk van het aantal uren dat aan een onderneming wordt besteed.

Op de fiscale aangifte(n) mag geen zelfstandigenaftrek voorkomen (fiscale regeling welke geldt voor een zelfstandige welke 1225 uren of meer per jaar als zelfstandige arbeid verricht). In dat geval merkt de belanghebbende fiscaal gezien zichzelf aan als ondernemer en heeft daarmee geen recht op WWB, en dus is beoordeling Bbz-2004 van toepassing.

Bij de aanvraag en het heronderzoek, dienen de jaarstukken (balans en een winst- en verliesrekening) en een kopie van de aangifte inkomstenbelasting en premies volksverzekering van het voorafgaande jaar te worden overgelegd.

Inkomstenkorting

Aan de marginale zelfstandige wordt uitkering om niet toegekend. Bij beschikking dient altijd vermeld te worden dat de uitkering ingevolge artikel 58 eerste lid onderdeel e WWB teruggevorderd zal worden als op basis van de uiteindelijke bedrijfsresultaten volgens het boekhoudverslag, het inkomen hoger is geweest dan waarmee rekening is gehouden.

Maandelijks wordt een (voorlopige) inkomstenkorting toegepast gebaseerd op basis van een schriftelijke verklaring van de marginale ondernemer zelf.

Voor de vaststelling van het netto inkomen uit bedrijf/zelfstandig beroep bij de marginale zelfstandige wordt het forfaitaire percentage waarop de verschuldigde inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen moet worden gesteld bij de bijstandsverlening aan een zelfstandige ex artikel 6 van het Bbz 2004 ook hier gehanteerd.

Bedrijfskosten

Bij het vaststellen van het inkomen zal, hoewel, dit niet altijd eenvoudig zal zijn, met name gekeken worden naar de bedrijfskosten. Voor een eenduidige benadering wordt hieronder ingegaan op een aantal kostenposten. De kosten moeten aannemelijk gemaakt kunnen worden aan de hand van rekeningen, kwitanties en giro/bankafschriften.

- Afschrijvingen: Hoewel deze post vaak op de balans is terug te vinden wordt hij voor de marginale zelfstandige niet geaccepteerd. Het betreft immers geen echte kostenpost (anders indirect bijstand in bedrijfsmiddelen). Als het goed is zou daar een post reservering tegenover moeten staan maar daar is veelal geen sprake van. Er ontstaat pas een echte kostenpost als er daadwerkelijk nieuwe spullen worden aangeschaft.
- Kosten van bedrijfsleningen, waaronder rentekosten: hier wordt geen rekening mee gehouden omdat daarmee indirect bijstand voor schulden of bedrijfskapitaal zou worden verleend.
- Personeelskosten: Het aannemen van personeel past niet in de activiteiten van bescheiden omvang. Wanneer deze kostenpost in een financiële verantwoording voorkomt kan dit niet worden geaccepteerd.
- Vervoerskosten: alleen zakelijke vervoerskosten worden geaccepteerd en worden vastgesteld op de noodzakelijke daadwerkelijke kosten. Bij een noodzaak van een eigen auto wordt voor de aftrek - voor aftrek van zakelijke kilometers - aansluiting gezocht bij de fiscale regelgeving van artikel 3.15 zesde lid van de Wet Inkomstenbelasting (0,19 eurocent per km, norm 2010).

Vermogen

Daar een marginale zelfstandige niet kan worden beschouwd als een zelfstandige in de zin van het Bbz 2004, zijn de vermogensbepalingen ingevolge de WWB van toepassing.

De afdeling Werk en Inkomen beziet eventueel vermogen niet als bedrijfsvermogen en wordt dus niet, zoals bij zelfstandigen, vrijgelaten.

Fiscale verplichtingen

De in aanmerking genomen netto winst is in werkelijkheid bruto inkomen.

Rapportage/beschikking

De klantbegeleider maakt aan de hand van het verrichte onderzoek een rapport en advies. Bij een positief advies op de aanvraag ontvangt de belanghebbende een beschikking waarin de voorwaarden en de wijze van verantwoording staan vermeld, zoals: niet concurrentievervalsend werken, voldoen aan de wettelijke verplichtingen, het bijhouden van een boekhouding.

Als een aanvraag om werkzaamheden van bescheiden omvang te mogen verrichten wordt afgewezen, moet achteraf bekeken worden of de belanghebbende zich aan die afwijzing houdt. De afwijzing moet per beschikking aan de belanghebbende worden medegedeeld. Voldoet de belanghebbende niet aan de voorwaarden en zet hij zijn zelfstandige activiteiten voort, dan zijn niet alleen de mogelijkheden tot het bieden van hulp door Bbz maar van de hele afdeling Werk en Inkomen uitgeput. De uitkering moet dan worden beëindigd. Het opnieuw toekennen van een WWB-uitkering is alleen mogelijk als de zelfstandige activiteiten zijn beëindigd. Hetzelfde geldt als een belanghebbende niet aan de criteria kan of wil voldoen en financiële hulpverlening in het kader van het Bbz niet mogelijk is. WWB mag bij ongewijzigde omstandigheden dan niet voortgezet of (opnieuw) toegekend worden.

Herbeoordeling

Periodiek, in ieder geval een half jaar na de beschikking waarbij toestemming wordt verleend voor de marginale zelfstandige werkzaamheden, zal op basis van een (incidenteel) heronderzoek beoordeeld worden of men voldoet aan de criteria en voorwaarden. Daarnaast dient jaarlijks een heronderzoek plaats te vinden. Op basis van dit onderzoek kan tevens beoordeeld worden of er mogelijkheden zijn om uit te stromen naar het zelfstandig ondernemerschap of dat de belanghebbende zich breder op de arbeidsmarkt beschikbaar moet stellen of meewerkt aan om- of bijscholing.

Door controle op de verantwoorde verdiensten en de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering kan beoordeeld worden of nog langer voldaan wordt aan de criteria van bescheiden omvang. Wanneer niet langer sprake is van werkzaamheden van bescheiden omvang moet de belanghebbende een keuze maken:

- de belanghebbende gaat een werkelijk commercieel bedrijf opzetten(doorstarten) eventueel op basis van dezelfde activiteiten. Wanneer iemand na overleg, besluit een commercieel bedrijf op te zetten kan hij geholpen worden in het kader van het Bbz (bijv. middels de voorbereidingsperiode);
- de belanghebbende brengt zijn activiteiten terug tot bescheiden omvang.

Naast een juiste beoordeling van de boekhoudgegevens dient ook gesproken te worden over de toekomstperspectieven. De belanghebbende is er, in de beschikking m.b.t. de toestemming om als marginaal zelfstandige te worden aangemerkt, op gewezen dat er jaarlijks een boekhouding aan de afdeling Werk en Inkomen moet worden overhandigd. Omdat uit de praktijk blijkt dat dit nogal eens wordt vergeten wordt in die gevallen, in navolging van de werkwijze Bbz, in de maand maart van ieder

jaar een brief naar de belanghebbende verzonden ter herinnering. De klantbegeleider is verantwoordelijk voor deze planning. Als uiterlijke inleverdatum wordt 1 juli van ieder kalenderjaar gehanteerd.

Verlaging (Maatregel)

Indien de belanghebbende zich niet houdt aan de opgelegde verplichtingen, de belanghebbende werkt bijvoorbeeld meer uren als zelfstandige dan waarvoor toestemming is gegeven, dan kan dat niet automatisch leiden tot beëindiging van de bijstand. Er kan wel een maatregel overwogen worden vanwege een gedraging uit bijvoorbeeld de derde categorie (gedragingen die de inschakeling in de arbeid belemmeren, artikel 9 sub 3, onder c, en artikel 10, onder c, van de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond).

In deze fase is het van belang om een gesprek aan te gaan met de belanghebbende en de klantbegeleider Zelfstandigen. Misschien bestaat er een mogelijkheid dat de belanghebbende, wellicht met behulp van Bbz uit de bijstand kan geraken. Wanneer uitstroom uit de WWB niet mogelijk is zal de belanghebbende zijn activiteiten als zelfstandige in deze situatie moeten afbouwen. Indien de belanghebbende hier niet aan voldoet wordt de toestemming ingetrokken. Wanneer de toestemming is ingetrokken en de belanghebbende niet langer aangemerkt kan worden als marginale zelfstandige maar als "echte zelfstandige" zoals bedoeld in artikel 1 onderdeel b Bbz 2004 wordt de bijstand beëindigd. Alleen bijstandsverlening met toepassing van het Bbz 2004 is dan een mogelijke optie.

Beëindiging:

Wordt niet voldaan aan de bij de beschikking opgelegde verplichting volledige informatie te verstrekken (artikel 17 WWB), bijvoorbeeld m.b.t. de boekhoudgegevens, dan wordt de uitkering op de gebruikelijke wijze beëindigd omdat het recht op bijstand niet langer kan worden vastgesteld.

Artikel II

De invulling van deze gewijzigde richtlijn treedt in werking op de eerste dag na de bekendmaking daarvan in het Gemeenteblad.

Met ingang van deze datum wordt de eerder op 27 april 2004 vastgestelde richtlijn ingetrokken.

Besloten in de vergadering van 18 januari 2011.

Burgemeester en wethouders van Helmond,

De burgemeester,

Drs. A.A.M. Jacobs.

De secretaris,

Dhr. A.A.M. Marneffe R.A.

Bekend gemaakt op:

21 januari 2011

De gemeentesecretaris,
Dhr. A.A.M. Marneffe R.A.